

Opetushallitus

21/4.1./14

15.10.2014

Viite: Perusopetuksen ja/tai lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet 35/041/2012

Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunto luonnoksesta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (TANE) kiittää mahdollisuudesta lausua perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Lausunnossaan TANE kiinnittää huomiota sukupuolten tasa-arvon edistämiseen.

TANE pitää merkittävänä edistysaskeleena, että perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukuun 4.2. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet on lisätty yhdenvertaisuus ja tasa-arvo -osio (s. 22). TANE ehdottaa osion toisen kappaleen viimeisen virkkeen täydentämistä seuraavasti: ”Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen ja sukupuolen moninaisuuden arvostamiselle”.

TANE pitää positiivisena, että tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus on huomioitu opetuksen järjestämistä ohjaavissa velvoitteissa (s. 8), arvoperustassa (s. 10), tavoitteissa (s. 12), toimintakulttuuria ohjaavissa periaatteissa (s. 21-22) ja työtavoissa (s. 24). On myönteistä, että opetussuunnitelma pyrkii kyseenalaistamaan sukupuoleen sidottuja roolimalleja ja korostaa perusopetuksen keskeistä roolia sukupuolten tasa-arvon edistämässä. Lisäksi on hyvä, että sukupuolinen häirintä ja sukupuolten väliset kehityserot on otettu huomioon 7 - 9 -vuosiluokkia koskevassa suunnitelman osassa.

Perusopetuksen aikana luodut asenteet ja arvot vaikuttavat lasten ja nuorten aine- ja ammattivalintoihin. Sukupuolitavoitteisella opinto- ja uraohjauksella voidaan purkaa perinteisiä käsityksiä ja toimintamalleja sukupuolten rooleista ja alojen soveltuvuudesta ensisijaisesti miehille tai naisille. Varhain tehdyillä aine- ja ammattivalinnoilla on yhteys sukupuolten väliseen palkkaeroon, urakehitykseen ja työmarkkinoiden vahvaan jakautumiseen nais- ja miesvaltaisiin aloihin. TANE pitää tärkeänä, että kouluissa tuetaan tyttöjä ja poikia tekemään valintoja taipumustensa mukaisesti, jolloin on mahdollista ehkäistä perinteisten sukupuolistereotyyppien mukaisten toimintaorientaatioiden jatkumista.

Oppiainekohtainen sukupuolten tasa-arvon edistäminen

TANE korostaa sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisen tärkeyttä myös oppiainekohtaisesti. Sukupuolten tasa-arvo on nyt mainittu opetussuunnitelmassa joidenkin oppiaineiden kohdalla.

TANE pitää hyvänä, että äidinkielen ja kirjallisuuden oppiaineen tehtävää koskevassa kuvauksessa on kirjattu sukupuolten tasa-arvo kaikkien luokka-asteiden kohdalla. Äidinkielen merkityksen tärkeys kaikessa opiskelussa on tunnettua, ja siksi on tärkeää, että äidinkielen ja kirjallisuuden oppiainekuvauksissa on kirjattu selkeästi oppimisympäristöön ja työtapoihin liittyvä monipuolisuuden vaatimus käyttäen perusteena myös sukupuolten tasa-arvon edistämistä. Perusopetuksen vieraiden kielten kohdalla on

mainittu sukupuolten tasa-arvon vahvistaminen tarjoamalla mahdollisuuksia valita itseä kiinnostavia tekstejä ja työtapoja (1 - 2 ja 3 - 6 vuosiluokat). Lisäksi vieraiden kielten kielivalintoihin liittyvät kirjaukset ovat erinomaisesti muotoiltuja (7 - 9 vuosiluokat).

TANE pitää hyvänä, että tasa-arvon edistäminen mainitaan myös ympäristöopin, biologian ja maantiedon kirjauksissa. Maininta ”teknologian käyttö edistää myös oppilaiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa oppimisessa” on aiheellinen tasa-arvon kannalta.

TANE pitää positiivisena, että fysiikan oppiaineen kohdalla (7 - 9 -luokat) on kirjattu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen mahdollisuuksilla soveltaa fysiikkaa erilaisissa konteksteissa sekä tutustua monipuolisesti ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista. TANE ehdottaa lisättäväksi samansisältöisen kirjauksen matematiikan oppiainetta koskevaan lukuun.

Sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi käytetään sukupuolitietoista kasvatusta. Sukupuolitietoinen kasvatusta voidaan ottaa huomioon kaikkien oppiaineiden tavoitteissa ja sisältökuvauksissa siten, että opetus edistää lasten ja nuorten mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja tehdä valintoja ilman sukupuoliin liittyviä ennako-odotuksia ja rajoituksia.

Oppiaineet ovat Suomessa vahvasti sukupuolen mukaan jakautuneita. Perusopetuksen arviointitietojen perusteella segregatio tyttöjen ja poikien aineisiin alkaa jo varhain esimerkiksi äidinkielen ja matematiikan opintoja tarkasteltaessa. Tytöt suhtautuvat jo peruskoulun kolmannella luokalla poikia positiivisemmin äidinkieleen ja myös menestyvät siinä poikia paremmin. Luonnontieteissä, taide- ja taitoaineissa sukupuolten väliset erot ovat oppiainekohtaisia ja vaihtelevat. Oppimistulosten arviointitietojen perusteella matematiikan opiskeluasenteet ovat kehittyneet kielteisesti. Poikien käsitys itsestään matematiikan osaajana on edelleen parempi kuin tyttöjen. Lisäksi sukupuolten välisiä eroja oli havaittavissa matematiikan osaamisessa yksittäisten koulutuksen järjestäjien välillä, mitä TANE pitää huolestuttavana.

TANE pitää tärkeänä, että perinteisesti sukupuolistuneiden oppiaineiden kohdalla (esimerkiksi fysiikka, matematiikka, biologia, kielet, taide- ja taitoaineet) kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että tyttöjä ja poikia kannustetaan ja heidän osaamiskokemuksiaan vahvistetaan monipuolisesti siten, että ainevalinnat ja asenteet oppiaineita kohtaan eivät liittyisi sukupuoleen perinteisesti liitettyihin toimintamalleihin ja valintoihin. Valinnaisia aineita tulisi tarjota lukujärjestyksessä siten, ettei se ohjaa poikia tai tyttöjä valitsemaan aineita tietyn sukupuoliroolimallin mukaisesti.

Luvussa 6 (luvut 1 - 12) on syytä korostaa, että kriteeriperustainen oppilasarviointi parantaa sukupuolten tasa-arvoa. Sekä oppimisen aikaista että päättövaiheen arviointia tulee ohjeistaa siten, että opettajien huomio kohdentuu arvioinnin yhdenvertaisuuteen ja kriteeriperustaisuuteen. Päättövaiheen arvioinnin merkitys on oppilaiden kannalta erittäin tärkeää. Kriteeriperustaisuus lisää oppilasarvioinnin oikeudenmukaisuutta kaikissa vaiheissa. Erityisesti luku 6.5.1. edellyttäisi mainintaa siitä, että arviointiperusteiden tulee olla myös oppilaiden tiedossa.

Oppimistulosten arviointien perusteella asenteet ovat yhteydessä oppimistuloksiin ja osaamiskokemuksiin. Osaamiskokemus eli pystyvyyden tunne muodostuu käsityksestä itsestä oppijana ja itsetunnosta oppijana. Opetuksen tulisi vahvistaa eri sukupuolta olevien oppilaiden osaamiskokemuksien tunnetta oppiaineissa siten, että osaamiskokemusten kautta muodostuvat asenteet ja osaaminen eivät eriytyisi sukupuolten mukaan. Sukupuolten välistä tasa-arvoa voidaan edistää oppiainekohtaisesti osaamiskokemuksiin vaikuttamalla esimerkiksi erilaisten oppimistapojen ja näkökulmien valinnalla.

Oppilaanohjaus ja opinto-ohjaus

TANE pitää erityisen myönteisenä, että oppilaan ohjauksessa on nostettu esille työelämän tasa-arvokysymykset kohdassa S4. Oppilaanohjauksella ja opinto-ohjauksella voidaan merkittävästi vaikuttaa

siihen, että tytöt ja pojat rohkaistuvat valitsemaan ammatinsa omien mieltymysten mukaan perinteisten sukupuolikäsitysten rajoittamatta heidän valintojaan. Perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa tasa-arvo mainitaan koulua, yhteiskuntaa ja työelämää yhdistävänä tekijänä, mutta tasa-arvokysymyksiä voitaisiin oppilaanohjauksessa painottaa enemmän koulutukseen ja työelämään liittyvässä ohjauksessa. Sukupuolitietoisella työtavalla on mahdollista voimaannuttaa lapsia ja lisätä heidän tosiasiallisia valinnanmahdollisuuksiaan.

Kouluissa sukupuolitietoisien opinto-ohjauksen merkitys korostuu erityisesti maahanmuuttajatyttöjen kohdalla. Sukupuolitietoisella lähestymistavalla voidaan kannustaa sekä tyttöjä että poikia juuri heille mieluisaan ammattiin opiskeluun, myös heidän sukupuolelleen epätyypillisiin ammatteihin. Maahanmuuttajanuorten vanhemmat eivät välttämättä tunne suomalaista koulujärjestelmää ja siksi kotoa saatu tuki opintoihin voi jäädä heikoksi. Lisäksi osassa kulttuureista poikien koulunkäyntiä painotetaan tyttöjen koulunkäynnin kustannuksella.

Perusopetuksen jälkeen jatko-opintojen ulkopuolelle jäävillä maahanmuuttajanaishilla on kolminkertainen riski maahanmuuttajamiehiin verrattuna jäädä ilman tutkintoa. Korkeakouluihin pääsyssä vieraskielisillä naisilla on selkeästi huonommat mahdollisuudet kuin suomen- tai ruotsinkielisillä naisilla. TANE korostaa, että maahanmuuttajien opiskelun tukitoimissa on otettava huomioon sukupuolen merkitys nykyistä painokkaammin.

Etenkin työelämätaitoja ja yrittäjyyttä koskeissa kappaleissa luvuissa 1 - 12 sekä vuosiluokkien 1 - 2, 3 - 6 ja 7 - 9 opetuksessa tulisi kiinnittää huomiota sukupuoliroolien purkamiseen ja perinteisten näkemysten kumoamiseen kunkin ikäryhmän taitojen edellyttämällä tavalla. Myös työelämään tutustumisjaksosta (TET) ja paikan valinnasta keskusteltaessa tulisi kannustaa tyttöjä ja poikia kokeilemaan aloja heidän omien kiinnostuksenkohteidensa mukaisesti riippumatta perinteisistä sukupuolten mukaisista valinnoista. 7-9-luokilla ura- ja opinto-ohjauksessa sekä TET-harjoittelussa tulee huomioida työelämän tasa-arvokysymykset ja segregaaation purkamiseen pyrkivä toiminta.

TANE näkee positiivisena, että työelämään tutustumisen yhteydessä on mainittu työelämän tasa-arvokysymysten huomioimisen tärkeys. TANE esittää, että tulevaisuudessa työelämään tutustumisen yhteydessä pohditaan työelämän tasa-arvokysymyksiä segregaaation purkamista edistävällä tavalla.

TANE pitää hyvänä, että kouluissa toimitaan yhteistyössä huoltajan, oppilaan ja opettajan kanssa. Huolestuttavia ovat PISA 2012 -arvioinnin tulokset, joiden mukaan kotitaustan vaikutus oppimistuloksiin on vahvistunut vuodesta 2003. Kansallisissa selvityksissä on käynyt ilmi, että suurin osa oppilaista kokee sukupuolten tasa-arvoa koskevien asenteiden muodostuvan kotona. Kuitenkin 60 % oppilaista arvioi oppineensa koulussa asioita sukupuolten tasa-arvoa koskevista asioista. Opettajilla, perusopetuksella ja koulussa vallalla olevilla toimintatavoilla ja kasvatuksella on näin ollen mahdollisuus vaikuttaa sukupuolten tasa-arvoa koskevien käsitysten muotoutumiseen. Tätä kautta voidaan tukea oppilaiden vaihtoehtoisia valintoja ja perustella niitä vanhemmille. Kotitaustan vaikutuksen selvittäminen vaatii myös lisätutkimusta.

Taide- ja taitoaineet

Taide- ja taitoaineiden peruskäsitteiden tuntemus kuuluu yleissivistykseen ja on tärkeää oppilaan luovuuden ja kulttuurisen osallisuuden kehittymisessä. TANE pitää tärkeänä, että sekä tytöillä että pojilla on mahdollisuus kehittää luovuutta omien taipumustensa mukaisesti kaikilla luokka-asteilla. Lukujärjestystä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon, ettei valinnaisaineiden tarjonnassa tule päällekkäisyyksiä, jotka ohjaavat tyttöjä tai poikia valitsemaan aineita perinteisten sukupuolisidonnaisuuksien mukaan.

Oppimateriaali

Perusopetuksessa käytettävien oppimateriaalien sukupuolisidonnaisuutta koskevassa analyysissä havaittiin materiaalin olevan maskuliinisesti painottunutta sekä teksteissä että kuvituksissa. TANE pitää tärkeänä, että oppiaineistojen sukupuolivaikutusten arvioimiseksi osoitetaan vastuutahot. Kouluissa on annettava mediakasvatusta, joka mahdollistaa myös käytetyn oppimateriaalin kriittisen tarkastelun.

Oppilashuolto

TANE painottaa, että oppilashuollon palveluista on tehtävä sukupuolivaikutusten arviointi. Tyttöjen ja poikien pahoinvointi voivat ilmetä eri tavoin. Tilastojen valossa tytöt kärsivät esimerkiksi enemmän masennuksesta ja syömishäiriöistä. Poikien oireilu suuntautuu usein ulospäin väkivaltana tai häiriökäyttäytymisenä.

Opettajankoulutus

Opettajankoulutuksen pakollisissa osioissa ei ole tähän mennessä juurikaan käsitelty sukupuolitietoista kasvatusta. Se on ollut pitkälti vapaaehtoisten kurssien varassa. TANE kiinnittää huomiota myös siihen, että opettajille tarjotaan tilaisuuksia tiedostaa omat sukupuoleen liittyvät näkemyksensä.

Opettajankoulutuksen tulee tarjota välineitä, joilla opettajat voivat tiedostaa ja analysoida tasa-arvokysymyksiä käytännön työssä. Kasvatuksen ja opetuksen lähtökohtana tulee olla naisten ja miesten moninaisten toimintatapojen, pyrkimysten ja tarpeiden yhtäläinen arvostaminen. Lisäksi opettajankoulutuksessa tulee kiinnittää huomiota, miten opetusmenetelmillä ja menetelmiä kehittämällä voidaan edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Tätä tukee tulos, jonka mukaan osa oppilaista kokee opetusmenetelmien tai opettajien toimintatapojen suosivan toista sukupuolta. Tytöistä 8 % ja pojista neljännes katsoo monien koulun opetusmenetelmien sopivan paremmin tytöille kuin pojille.

Toteutuakseen tavoite edellyttää voimakkaampaa panostusta sukupuolten väliseen tasa-arvokasvatukseen ja opettajien sukupuolitietoisuutta lisäävään koulutukseen. Perusopetuksen opetussuunnitelman onnistunut toteutus edellyttää, että tasa-arvo ja sukupuolitietoiset kurssit otetaan pakolliseksi osaksi opettajankoulutusta sekä opettajien täydennyskoulutusta.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslain uudistus

Voimassa olevan tasa-arvolain 4 § velvoittaa viranomaiset edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeihin on tulossa uudet, koulutuksenjärjestäjiä ja oppilaitoksia koskevat veloitteet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen. Uudistus on tarpeellista ottaa huomioon perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa.

Hallituksen esityksessä (HE 19/2014 vp) ehdotetaan säädettäväksi uusi yhdenvertaisuuslaki. Tässä kokonaisuudistuksessa velvollisuutta edistää yhdenvertaisuutta laajennettaisiin voimassa olevaan lakiin verrattuna niin, että velvollisuus koskisi viranomaisten lisäksi koulutuksen järjestäjiä ja oppilaitoksia sekä työnantajia.

Samassa yhteydessä tehdään erinäisiä muutoksia naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annettuun lakiin (609/1986) eli tasa-arvolakiin. Nykyisestä oppilaitosten tasa-arvosuunnittelua koskevasta säännöksestä ehdotetaan poistettavaksi perusopetuslaissa tarkoitettuja kouluja ja oppilaitoksia koskeva soveltamisalan rajaus.

Perusopetusta antavilla oppilaitoksilla tulee siis jatkossa olla tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat. Nämä suunnitelmat voidaan laatia erikseen, yhtenä yhdistettynä suunnitelmana tai osana muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Toimiva ja lain täsmälliset velvoitteet täyttävä malli voi olla esimerkiksi se, että paikallinen opetussuunnitelma luo rungon, jonka puitteissa toimitaan, ja varsinainen suunnitelma laaditaan koulukohtaisen lukuvuosisuunnitelman osana.

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta pitää tarpeellisena, että lainmuutokset otetaan huomioon perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa, jos se suinkin on aikataulun puolesta mahdollista. Näin luodaan hyvä pohja koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun tarkoituksenmukaiselle ja tehokkaalle käynnistymiselle.

Lainmuutokset ovat tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä ns. budjettilakina, eli on todennäköistä, että ne valmistuvat viimeistään joulukuussa.

Lainmuutokset voitaisiin huomioida esimerkiksi seuraavin kirjauksin (kun lainmuutosten sisältö on varmistunut):

s. 7 Paikallisen opetussuunnitelman laatimiseen liittyvät ratkaisut ja toimintatavat

Lisäys: - *laaditaanko oppilaitoksen tasa-arvosuunnitelma ja/tai yhdenvertaisuussuunnitelma osana opetussuunnitelmaa ja lukuvuosisuunnitelmaa (Alaviite: Lainmuutokset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeihin tulevat voimaan 1.1.2015 ja suunnitelmien tulee olla laadittuina 1.1.2017 mennessä.)*

Vaihtoehtoinen lisäys, mikäli lainmuutosta ei ehditä huomioida: opetussuunnitelmaa täydentävien suunnitelmien ja ohjelmien listaan lisätään *yhdenvertaisuussuunnitelma*.

s. 8 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet -luvun keskimäinen kappale on alla päivitetty kolmeksi kappaleeksi uudistusten pohjalta:

Suomen perustuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Yhdenvertaisuuslaissa (XX/2014) kielletään syrjintä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Laissa edellytetään, että koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen on arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan ja ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. (Alaviite: Laki tulee voimaan 1.1.2015 ja suunnitelmien tulee olla laadittuina 1.1.2017 mennessä.)

Tasa-arvolaissa (609/1986) kielletään sukupuoleen perustuva syrjintä. Lain mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla on samat mahdollisuudet koulutukseen. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ikä ja kehitys huomioon ottaen. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että oppilaitoskohtaisesti laaditaan tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelma voidaan sisällyttää osaksi opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa. Tasa-arvosuunnittelussa tulee ottaa huomioon velvoite ennaltaehkäistä sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. (Alaviite: Lainmuutokset tulevat voimaan 1.1.2015 ja suunnitelmien tulee olla laadittuina 1.1.2017 mennessä.)

Lainmuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015. Suunnitelmien tulisi olla laadittuina kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. On tärkeää, että opetus-, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusviranomaiset yhteistyössä ohjeistavat ja tukevat koulutuksenjärjestäjiä ja oppilaitoksia näiden uusien suunnitelmien laatimisessa ja sen myötä vahvistuvassa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä.

Lausunto on tasa-arvoasiain neuvottelukunnan työvaliokunnan hyväksymä.

Jukka Relander
puheenjohtaja

Hannele Varsa
pääsihteeri

Tiivistelmä tasa-arvoasiain neuvottelukunnan lausunnosta luonnoksesta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista

TANE pitää merkittävänä edistysaskeleena, että perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on huomioitu sukupuolten tasa-arvo ja sukupuolen moninaisuus ja että toimintakulttuurin kehittämistä ohjaaviin periaatteisiin on lisätty yhdenvertaisuus ja tasa-arvo -osio.

TANE korostaa sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisen tärkeyttä oppiainekohtaisesti, mikä toteutuu nyt joidenkin aineiden kohdalla ja erityisesti oppilaan ohjausta käsiteltäessä. Tasa-arvokysymyksiä tulisi kuitenkin painottaa enemmän koulutukseen ja työelämään liittyvässä ohjauksessa, ura- ja opinto-ohjauksessa ja etenkin työelämätaitoja ja yrittäjyyttä käsiteltäessä. Maahanmuuttajatyttöjen mahdollinen kulttuuritaustaan perustuva poikia heikompi asema koulutuksessa on erityisesti huomioitava.

TANE ehdottaa matematiikan oppiaineeseen lisättäväksi sukupuolten tasa-arvoa edistäviä toimenpiteitä. Taide- ja taitoaineissa sekä tytöillä että pojilla tulisi olla mahdollisuus kehittää luovuutta omien taipumustensa mukaisesti kaikilla luokka-asteilla. Valinnaisia aineita tulisi tarjota lukujärjestyksessä siten, ettei se ohjaa poikia tai tyttöjä valitsemaan aineita tietyn sukupuoliroolimallin mukaisesti.

TANE painottaa, että kriteeriperustainen oppilasarviointi ja arviointiperusteiden läpinäkyvyys parantaa sukupuolten tasa-arvoa. Oppilashuollon palveluista on tehtävä sukupuolivaikutusten arviointi.

Voimassa olevan tasa-arvolain 4 § velvoittaa viranomaiset edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeihin on tulossa uudet, koulutuksenjärjestäjiä ja oppilaitoksia koskevat veloitteet tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen. Uudistus on tarpeellista ottaa huomioon perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa. Lausunnossa on annettu ehdotuksia siitä, miten muutokset voisi kirjata.